

Příloha k protokolu o SZZ č. ....
FF JU v Č. Budějovicích
Vysoká škola: .....

Ústav estetiky
2. 9. 2011
Datum odevzdání posudku: .....

Jaromír Hřebecký
Jméno: .....
Estetika
Obor: .....

Recenzent * /
diplomové práce
Vedoucí */
Mgr. Filip Hotový, Ph.D.
.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Problematika fotografie jako estetického zobrazení

.....
(téma)

Jaromír Hřebecký si pro svou bakalářskou práci zvolil téma, které je dodnes aktuálním předmětem odborné debaty mezi estetiky fotografie (nejen) v tradici angloamerické analytické estetiky. Podstatou tohoto tématu a související diskuse je snaha pojmenovat, v čem spočívá umělecké specifikum fotografického obrazu ve srovnání s obrazem „vytvořeným rukou“ (malba, kresba, rytina apod.). Souvislou diskusí k tomuto tématu vyvolal britský filosof a estetik Roger Scruton svým textem „Fotografie a zobrazení“ (*Critical Inquiry* 1981), v němž poměrně přesvědčivě vystavěnou a logicky zdůvodněnou argumentací dochází k závěru, že fotografie (na rozdíl od malby) nemůže být zobrazovacím uměním, neboť náš estetický zájem je v případě fotografického zobrazení vyvolán kvalitami objektu a nikoliv zobrazení samotného. Tímto nelítostným útokem, vedeným s oporou v tradičním kánonu estetiky, vyvolal Scruton celou řadu diskusí a polemik, které byly (a dodnes jsou) proti jeho tezi namířeny.

Jaromír Hřebecký si vybral Scrutonův text jako východisko s tím, že v první kapitole shrnuje hlavní body Scrutonova logicky vystavěného argumentu za pomoci pojmů „ideální malby“ a „ideální fotografie“. Následně provádí výčet některých základních polemik, které byly na adresu Scrutonova tvrzení sepsány s tím, že jako cíl si autor vytýčuje „...na těchto polemikách ukázat, jakým způsobem byly prozatím vedeny a jakým směrem je optimální se dále vydávat při estetickém hodnocení fotografie.“ (s. 7). Zaměřuje se na texty Williama L. Kinga, Roberta Wickse, Nigela Warburtona, Dominica Lopese a Dawn M. Phillipsově. Zatímco King a Wicks představují podle autora (respektive Warburtonova textu) zástupce tzv. „slabých odpovědí“ na Scrutonovu tezi, Lopese a Phillipsovou lze řadit k odpovědím „silnějším“, rozumějme tedy takovým, které vedou ke zpochybnění Scrutonova vyloučení fotografie z kategorie zobrazovacích umění. Jak Jaromír Hřebecký (inspirován Warburtonem) shrnuje, zatímco zástupci slabých odpovědí se zabývají především technickou povahou fotografického zobrazení (myšlenky fotografa, zmrazení času, masking apod.) a nezpochybňují samotnou konstrukci Scrutonova argumentu, představitelé silných odpovědí útočí výrazněji na podstatu práce s pojmem „ideální fotografie“. Závěrem autor spolu s Lopesem obhájí „transparenci“ fotografického obrazu jako jeden z klíčových pojmů, který odhaluje vlastnosti zobrazení samotného, vyvolávající náš estetický zájem o fotografii a tedy obhajující fotografii jako umění.

Jaromírovi Hřebeckému se celkem přehledně daří shrnovat základní argumenty jednotlivých autorů a závěrem poukázat na možné řešení patové situace, do které nás Scrutonův provokativní text zdánlivě uvádí. A sice, esteticky hodnotit fotografický obraz na základě kritérií vlastních této specifické kategorii zobrazení a nikoliv na základě kritérií, převzatých z tradice „rukodělných“ obrazů. I struktura Hřebeckého textu je poměrně přehledná a srozumitelná, byť závěr samotný je značně slabý, respektive částečně se opakuje s ohledem na obsahy kapitol „Shrnutí hlavních tezí“ a „Kategorie estetického zobrazení“. Poslední zmíněná kapitola by zajisté měla být předložena před předcházející a lépe rozpracována, teprve po ní by mělo následovat shrnutí.

Byť co do struktury a zajímavosti tématu Hřebeckého práce nabízí výrazný potenciál, musím poukázat na některé její zásadní slabiny, které jí významně ubírají na kvalitě.

- Jazyková a stylistická úroveň textu je značně slabá, často až hraničící s dovednostmi, které bychom s ohledem na jazykovou přípravu od autora bakalářské práce očekávali. (Je třeba ale říci, že autor v průběhu studia a přípravy textu učinil výrazný pokrok).
- V kapitole, která se věnuje shrnutí Scrutona autor užívá značně toporné práce s citacemi, které jsou v textu spíše uměle vloženy, než aby s ním byly organicky provázány.
- V textu nalezneme celou řadu velmi problematických a nepřesných tvrzení, která mnohdy mohou vyvolávat ve čtenáři pochybnosti o porozumění některým zásadním pojmům pojednávaného tématu. Například na s. 9 Jaromír Hřebecký píše: „*Nejdůležitější pro začátek je vysvětlit si, jak Scruton chápe zobrazení jako takové. Chápe ho dvojím způsobem. Z hlediska obecného jako kopii podoby a z hlediska estetického pohlíží na zobrazení jako na reprezentaci – tedy vyjádření myšlenky předmětu v podobě, jež lze vnímat smysly.*“ Jak jinak lze pohlížet na zobrazení, nežli jako na reprezentaci? Jaké druhy reprezentací nelze vnímat smysly? Jak lze vymezit obecné a estetické hledisko? Co znamená vyjádření myšlenky předmětu?
- Poměrně problematickým se mi jeví být vsazení Warburtonova třídění argumentů doprostřed práce, odkud se dále zpětně osvětlují v novém pohledu předešlé shrnuté texty. Bylo by zcela jistě vhodné tento klíč k utřídění textů představit čtenáři dříve a poté již precizně texty shrnovat a argumentovat ve prospěch či neprospěch určitých tezí. Na tak malém rozsahu práce bohužel působí Warburtonův „vpád“ od strany 26 příliš výrazně, což je v kontrastu s nedostatečným prostorem posledních deseti zbývajících stran, které co do obsahu nutně zůstávají „na povrchu“ sledovaných témat.
- Autor navíc přejímá Warburtonova tvrzení příliš přímočaře a bez kritické reflexe. Během obhajoby bych například očekával vysvětlení toho, proč autor považuje Wicksův argument za pomoci pojmu „masking“ za slabý a v čem se liší od Lopesovy práce s pojetím „transparence“ fotografie. Domnívám se totiž, že se autorovi nepodařilo přesvědčivě ukázat „slabinu“ tohoto argumentu na s. 27. Navíc se lze i domnívat, že Jaromír Hřebecký Wicksův pojem „masking“ nesprávně interpretoval, když píše, že se jedná o schopnost fotografie ukazovat nám předměty jen z určitého úhlu. (s. 26).

Obdobných problémů bychom mohli v textu nalézt ještě více. Přesto se domnívám, že jak volbou velmi zajímavého (z hlediska estetiky „pregnantního“) tématu, tak snahou přehledně text strukturovat a sledovanou argumentaci pro čtenáře zpřehlednit, je Hřebeckého práci jednoznačně možno doporučit k obhajobě a hodnotit ji jako **velmi dobrou**.

velmi dobře

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: .....

.....
podpis vedoucího bakalářské práce

Praze ..... dne 2. 9. 2011
V .....

Stupeň kvalifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte